

KARTA KURSU
(realizowanego w specjalności)

Psychologia edukacyjna

rok akademicki 2025/2026

Kierunek: Psychologia

Tryb prowadzenia studiów: stacjonarny

Stopień: studia jednolite magisterskie

Rok: IV

Semestr: VII (zimowy)

Nazwa	Formy reprezentacji poznawczej w aktywności dziecięcej
Nazwa w j. ang.	Forms of cognitive representation in children's activity

Koordynator	dr Witold Ligęza	Zespół dydaktyczny
		dr Witold Ligęza
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zaprezentowanie najważniejszych psychologicznych koncepcji dających podstawę do poznania możliwości i ograniczeń rozwojowych i edukacyjnych dziecka wynikających z jego własnej aktywności. Szczególna uwaga słuchaczy zostanie zwrócona na poznanie różnorodnych form reprezentacji poznawczej dziecka wykorzystywanych zarówno w diagnozie jak i procesie terapeutycznym.

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W_01 Posiada zasób pojęć i znajomość strategii niezbędnych do opisu i wyjaśniania różnorodnych form reprezentacji poznawczej dziecka.	SK_W02, SK_W04
	W_02 Wykazuje znajomość współczesnych koncepcji rozwoju symbolizacji u dzieci i młodzieży.	SK_W01
	W_03 Zna prawidłowości rozwoju oraz metody badania form reprezentacji poznawczej adekwatne do wieku umysłowego osób badanych.	SK_W05, SK_W08, SK_W010

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U_01 Potrafi wybrać metodologię adekwatną do celu badań nad formami reprezentacji poznawczej dziecka.	SE_U03, SE_U05
	U_02 Potrafi dokonać krytycznej analizy różnych koncepcji teoretycznych dotyczących reprezentacji poznawczej.	SE_U02, SE_U07
	U_03 Umiejętnie interpretuje czynniki istotne dla rozwoju reprezentacji poznawczej dziecka ze szczególnym uwzględnieniem czynników ryzyka oraz czynników stymulujących prawidłowy rozwój.	SE_U01, SE_U03

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K_01 Wykazuje wrażliwość na zasady etyczne podczas prowadzenia badań z udziałem dziecka.	SE_K01, SE_K03
	K_02 Docenia znaczenie wiedzy teoretycznej dla praktyki psychologicznej.	SE_K04, SE_K05
	K_03 Wykazuje postawę aktywnego stymulowania rozwoju dziecka..	SE_K05

Organizacja

Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	30			15								
45	30			15								

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, fragmenty filmów, dyskusja, pytania i odpowiedzi, Ćwiczenia: metoda problemowa, dyskusja dydaktyczna, gry i zabawy dydaktyczne, metody studium przypadków, projekt indywidualny, praca grupowa.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						X	X	X					
W02						X	X	X					
W03							X	X					
U01		X						X					
U02						X	X						
U03		X				X		X					
K01							X	X					
K02		X						X					
K03		X				X	X	X					

Kryteria oceny	Zaliczenie: obowiązkowa obecność na zajęciach, aktywność na zajęciach, praca indywidualna oraz przygotowanie projektu grupowego.
	Obecność na zajęciach – obowiązkowa. Każda nieobecność musi być zaliczona.

Uwagi	Przedmiot specjalnościowy na specjalności psychologia edukacyjna na studiach stacjonarnych jednolitych magisterskich Psychologia
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykład (30h):

1. Pojęcie reprezentacji, rodzaje i mechanizmy rozwoju
2. Reprezentacje poznawcze w klasycznych teoriach: J. Piaget, L.S. Wygotski, J. Bruner
3. Klasyczne i współczesne koncepcje dotyczące myślenia.
4. Teorie umysłu – narodziny terminu, definicje
5. Wybrane poznawcze koncepcje rozwoju teorii umysłu – teoria teorii, teoria symulacji, funkcja zarządzająca
6. Komunikacyjno-poznawcze teorie rozwoju wiedzy o umyśle – J.W. Astington, B. Pilow, M. Tomasello
7. Czynniki rozwoju teorii umysłu
8. Rozwój teorii umysłu w okresie wczesnego i średniego dzieciństwa
9. Rozwój teorii umysłu w okresie adolescencji i dorosłości
10. Stymulowanie myślenia logicznego i twórczego.
11. Aktywność językowa wyrazem rozwoju dziecka.
12. Reprezentowanie rzeczywistości poprzez mowę dziecięcą.
13. Twórczość a rozwój umysłowy dziecka.
14. Znaczenie zabawy w rozwoju dziecka. Funkcje zabawy. Rodzaje zabaw.
15. Stymulująca i terapeutyczna funkcja zabawy.

Ćwiczenia

1. Metody badawcze w psychologii rozwojowej
2. "Teoria umysłu", czyli rozwijające się zdolność do mentalizacji
3. Współpraca i kolaboracja wśród najmłodszych
4. Rola rodziców i nauczycieli we wspomaganiu i stymulowaniu aktywności poznawczej dziecka
5. Warsztat badawczy: rozwój poznawczy dziecka w średnim dzieciństwie
6. Zabawa i rysunek jako metody diagnostyczno-terapeutyczne dziecka.
7. Terapia przez zabawę i rysunek z dziećmi o szczególnych potrzebach edukacyjnych.

Wykaz literatury podstawowej

Białecka-Pikul, M. (2012). *Narodziny i rozwój refleksji nad myśleniem*. Wydawnictwo UJ (rozdziały 1-4)

Baron-Cohen, S. (1997/2007). Rozwój zdolności czytania innych umysłów: cztery etapy. W: A. Klawiter (red.) *Formy aktywności umysłu. Ujęcie kognitywistyczne. T.2.* (s.145-171). Warszawa: PWN

Hornowska, E., Brzezińska, A. I., Appelt, K., & Kaliszewska-Czeremska, K. (2014). Rola środowiska w rozwoju małego dziecka – metody badania. *Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar*

Gould, P., Oster, G. D. (2011). Rysunek w psychoterapii, GWP Gdańsk.

Kaduson, H., Schaefer, C. (2002). Zabawa w psychoterapii. GWP, Gdańsk.

Karmiloff-Smith, A. (1995). Beyond modularity. A developmental perspective on cognitive science. London: MIT Press.

Wykaz literatury uzupełniającej

Brzezińska A. (1988). Aktywność własna jako warunek kształtowania się postawy twórczej u dziecka w wieku przedszkolnym. Wychowanie w Przedszkolu. WSiP, Warszawa s. 4-15.

Gruszczyk-Kolczyńska, E., Zielińska, E. (2003). O roli zabawek w procesie rozwoju umysłowego dzieci. Wychowanie w Przedszkolu, 5, 269-277.

Howlin, P., Baron-Cohen, S., Hadwin, J. (2012). Jak uczyć dzieci z autyzmem czytania umysłu Zeszyt ćwiczeń dla nauczycieli i rodziców *Zeszyt ćwiczeń dla nauczycieli i rodziców*

Kielar-Turska, M., Muchacka, B., (1999). Stymulująca i terapeutyczna funkcja zabawy. Kraków, Oficyna Agat-Print.

Słysz, E. (2006). Rysunek jako technika diagnostyczno-terapeutyczna. W: Od systemu terapeutycznego do interwencji, red. nauk. Ł. Kaczmarek, A. Słysz, E. Soroko. Wyd. UAM, Poznań, s. 91-104.

Paget, J. (2005). Mowa i myślenie dziecka. PWN, Warszawa.

Warneken, F., & Tomasello, M. (2006). Altruistic helping in human infants and young chimpanzees. *science*, 311(5765), 1301-1303.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	15
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu	
Ogółem bilans czasu pracy		100
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4